

ویرشہ نامہ

تاسوعای حسینی

مقام علمی عباس(ع)

حضرت عباس(ع) در خانه ای زاده شد که جایگاه دانش و حکمت بود. آن جناب از محضر امیرmomنان، امام حسن و امام حسین(ع) کسب فیض کرده است. لذا از علی بن ابیطالب(ع) در مورد حضرت عباس(ع) نقل شده است که فرموده اند: «ان ولدی العباس زق العلم زقا، یعنی همان طور که پرنده به جو جه خود مستقیماً غذا می دهد، اهل بیت(ع) نیز مستقیماً به آن حضرت علوم و اسرار را آموختند».

علامه شیخ عبدالله مقامی در کتاب نفیس تدقیح المقال، در مورد مقام علمی و معنوی ایشان گفته است: «آن جناب از فرزندان فقیه و دانشمندان ائمه (ع) و شخصیتی عادل، مورد اعتماد، با تقوا و پاک بود».

مقام صبر

یکی دیگر از منازل مهم در عرفان عملی منزل صبر است. صبر در عرفان عملی عبارت است از آنکه سالک نفس خویش را با وجود جزع و گلهمندی از شکایت به غیر باز دارد. یکی از درجات بلند عرفانی حضرت ابوالفضل(ع) درجه او در صبر است. او در صحنه کربلا برادران خود عبدالله و جعفر و عثمان را پیش از خود به میدان می فرستد و شهادت آنان را نظاره گر است اما هیچ اظهار شکوه نمی کند و با ایمانی راسخ تا پای جان از مولاییش دفاع می کند. به همین خاطر است که در زیارت نامه آن عالی مقام آمده است که: «السلام عليك ايها العبد الصالح المطیع لله ولرسوله، اشهد انك جاهدت و نصحت و صبرت حتى اتيك اليقين».

مقام عرفانی قمر بنی هاشم(ع)

اگر به زندگی و حالات حضرت ابوالفضل(ع) از این منظر نگریسته شود، مشخص می شود که آن حضرت نماد راستین عرفان است. و مقامات سلوک را به بهرین شیوه طی نموده است. مخصوصاً وقتی در حالات آن حضرت در روز عاشورا دقیق می شود، برخی از مقامات عرفانی آن حضرت نمود پیدا می کند که به برخی از آن مقامات اشاره ای داریم:

مقام اخلاص

یکی از منازل مهم عرفانی منزل اخلاص است. اخلاص دارای سه درجه است: شکر سه درجه دارد: نخست شکر بر اشیای محبوب و دلخواه، درجه

* در عصر تاسوعا شمر با چهار هزار نفر وارد کربلا شد. یکی از نقشه‌های او برای کاستن از یاران امام حسین امان دادن به عباس و برادران او بود. وقتی جناب عباس شنید که شمر امان نامه آورده اصلاً به او اعتنا نکرد و جواب او را نداد، تا این که امامش به او فرمان داد که جواب شمر را بگوید، عباس فرمود: «چه می‌گویی؟» عرض کرد: «شما و برادرانت در امانید.» عباس غیرتمند سراسر وجودش آتش گرفت و فریاد او بلند شد: «دست‌هایت ببریده باد و لعنت بر آنچه که از امان نامه آورده‌ای. ای دشمن خدا! آیا دستور می‌دهی که ما برادرمان و آقایمان حسین پسر فاطمه را رها کنیم و داخل اطاعت لعنت‌شدنگان و فرزندان لعنت‌شدنگان شویم؟ آیا به ما امان می‌دهی در حالی که فرزند رسول خدا در امان نیست.»

* امام سجاد(ع) می‌فرماید: «خداوند حضرت عباس(ع) را رحمت کند که به حق ایشار کرد و امتحان شد و جان خود را فدای برادرش کرد تا آنکه دو دستش قطع شد. لذا خداوند عزوجل در عوض، دو بال به او عطا کرد تا همراه ملائکه در بهشت پرواز کند، همان طور که به جعفر بن ابی طالب(ع) هم دو بال عطا فرمود و به تحقیق، حضرت عباس(ع) نزد پروردگار مقام و منزلتی دارد که روز قیامت همه شهدا به آن مقام و منزلت غبطه می‌خورند.»

* امام صادق(ع) همواره از عمومیش عباس تجلیل به عمل می‌آورد و با درود و ستایش از او یاد می‌کند و مواضع قهرمانانه‌اش در روز عاشورا را بزرگ می‌داشت. از جمله سخنانی که امام درباره قمر بنی‌هاشم(ع) فرموده است این است که: «عمومیم عباس بن علی بصیرتی نافذ و ایمانی محکم داشت. همراه برادرش حسین جهاد کرد، به خوبی از بوته آزمایش بیرون آمد و شهید از دنیا رفت...». امام صادق(ع) از برترین صفات مجسم در عمومیش یعنی تیزینی، ایمان محکم و جهاد، پرده بر می‌دارد.

در جای دیگر نیز امام صادق فرموده است: «شهادت می‌دهم که تو برای خدا و رسولش و برادرت خیرخواهی نمودی، پس تو چه نیکو برادر فداکار بودی.»

* همچنین در زیارت ناحیه مقدسه درباره حضرت عباس(ع) چنین احاطه کرده و او با این شمشیر به راست و چپ دشمن حمله می‌کند تا این که دو دستش قطع می‌گردد.»

* در زمان امام حسن مجتبی(ع) و پس از صلح و بازگشت امام به مدینه، عباس در کنار امام به دستگیری از نیازمندان پرداخت و هدایات کریمانه برادر خود را بین مردم تقسیم می‌کرد. او در این دوران بود که لقب «باب الحوائج» یافت و وسیله دستگیری و حمایت از محرومین جامعه گردید. او در تمام این دوران، در حمایت و اظهار ارادت به امام خویش کوتاهی نکرد.

* امام حسین بن علی(ع) هنگام خروج از مدینه به طرف کربلا نداد: «کجاست برادرم ... کجاست ماه بنی‌هاشم؟ پس عباس جواب داد: بله ای آقای من! آنگاه امام حسین فرمود: ای برادر، اسبم را حاضر کن، پس عباس اسب حضرت را حاضر نمود.»

منابع:

- وقایع الایام
- نفس المهموم
- مفاتیح الجنان
- مولد العباس بن علی
- زندگانی حضرت ابوالفضل العباس
- بخش «مقام عرفانی قمر بنی هاشم» برگرفته از تحقیقی از دکتر محمد اخگری

سلام علیکم
باقر العسیر